

Razlika između mašte i bajkovitosti u Montessori

Čo je ono što moramo očekivati od normalne djece: to je spontano istraživanje vanjskog okruženja. [...] djeca doživljavaju radost u svakom novom otkriću koje naprave.

Maria Montessori, Otkriće djeteta

U ovoj lekciji otkrit ćeš razliku između mašte i bajkovitosti i razumjeti zašto je važno da djeca do šeste godine budu izložena stvarnosti kako bi razvila svoju maštu.

Bajkovitost i mašta

Razlika između mašte i bajkovitosti nešto je o čemu nikad nisam razmišljala prije nego što sam rodila djecu i otkrila Montessori svijet. Dapače, počela sam razumjeti zašto je važno izlagati djecu do 6. godine realnim slikama tek kada sam dublje zaronila u Montessori.

Nemam ništa protiv Peppu pig, Paw Patrol, Frozen, ali oni nisu moj izbor kada je u pitanju sadržaj kojeg nudim našoj djeci i smatram da nisu primjereni djeci do 6. godine. Ako si jedan od onih roditelja koji misli "Pa, želim da moje dijete razvije svoju maštu, pa zato dajem takve crtiće", čitaj dalje jer ova rečenica ne može biti više pogrešna. Iz raznih razloga, ali dva prije svega.

Mašta i fantazija (bajkovitost) nisu isto

Mašta se rađa u djetetovom umu, to je nešto što nastaje iz informacija koje ono već ima u svom umu; fantazija (bajkovitost) je nešto što proizlazi iz mašte druge osobe i što djetetu prenosimo izvana. Kao Spider-Man, kao Djed Božićnjak, kao Uskršnji Zeko. U Montessori se korištenje mašte ne odbacuje, naprotiv, potiče, ali se izbjegava izlaganje djece mlađe od 6 godina bajkama.

Um djeteta od 0 do 6 godina ne može razlikovati stvarnost od bajke

Do 5-6 godina dijete treba učiti kroz stvarni svijet, ne treba mu fantazija/bajkovitost ni za učenje niti za razvoj kreativnosti.

Doista, bajkovitost može biti štetna u ovoj prvoj fazi razvoja jer je djetetov mozak u izgradnji: djetetov um još nema nikakvu sposobnost da razmišlja apstraktno i ponekad nije u stanju razlikovati što je stvarno od onoga što je fikcija - a to može biti zbunjujuće u trenutku života kada grade svoj um.

Zauvijek ću se sjećati kako nam je jednom odgojiteljica u vrtiću rekla da naša kćer Clara misli da zaista može letjeti jer je tako vidjela u crtićima (tada, prije 10tak godina nismo poznavali Montessori ni homeschooling).

Bajkovitost u umu koji nije spreman to prihvatiti i dugoročno razumjeti može generirati male ili velike strahove koji se manifestiraju u obliku noćnih mora ili "nerazumljivih" ponašanja. Koliko puta vam se dijete probudilo u noći u strahu od crtića koje je gledalo prethodnih dana?

Naprotiv, dijete starije od 5 ili 6 godina koje već razvija svoj apstraktni um, može uživati, pa čak i učiti kroz priče koje sadrže fantastiku zato što je njegov um već pripremljen, a s druge strane zato što već ima golemo znanje o stvarnom svijetu — što su dva čimbenika koja mu omogućuju da razlikuje bajkovitost od stvarnosti.

Bajka je roditeljska potreba

Općenito, mi odrasli imamo potrebu da djecu izložimo bajkovitosti jer želimo s njima podijeliti fantastične priče koje nam se sviđaju i mislimo da je ljepše to učiniti "sada kad još vjeruju u to" - poput priče o Zubić vili, Djedu Božićnjaku, itd.

U stvarnosti je upravo suprotno: trebamo pričekati dok njihov um ne bude spreman dočekati priču iz bajke znajući da to nije stvarnost, baš kao što to činimo mi odrasli. Tek tada će moći puno više uživati u njoj, bez brige i straha od nesigurnosti koje fantazija može generirati u nepripremljenom mozgu (npr. strah od čudovišta koja ne postoje).

Kako smanjiti fantaziju (bajkovitost) i potaknuti maštu

U trenutku kada ograničimo bajkovitost, djeca automatski razvijaju svoju maštu, stvaraju priče u svom umu pomoću alata koje imaju, crpeći iz stvarnog svijeta, umjesto da koriste alate koje im odrasli umovi mogu dati.

Postoje neke stvari koje možemo učiniti kako bismo ograničili izloženost bajkovitosti kod djece mlađe od šest godina: birajte knjige, igračke i crtiće koji su što sličniji stvarnosti. Na Zapi platformi to su materijali iz serije [Montessori knjžice i aktivnosti](#).

Umjesto knjige s domaćim životinjama koje govore, odaberite knjigu o životinjama sa stvarnim slikama. Umjesto plastičnih igračaka birajte prirodne materijale.

Kao što ćete pročitati u uvodnom modulu "Montessoriziraj kuću", ne gledamo puno ekrana, ali kad ih gledamo, uvijek tražim "manje zlo". Umjesto Peppu Pig ili crtića u kojima životinje pričaju, možete izabrati neki realističniji crtić: Curious George je na mojoj osobnoj listi "prihvatljivih". Naravno, on je majmun koji živi u svijetu ljudi, ali majmun koji ne govori i uglavnom su priče izvučene iz stvarnog života (požar koji gase vatrogasci, posjet akvariju, kako puštati zmaja) i uvijek imaju fokus na rješavanju problema.

A zašto umjesto crtića ne ponudite djeci teniski ili odbojkaški meč? Ili dokumentarac, koji je možda najrealističniji, a ujedno i najzanimljiviji izbor za djecu koja obožavaju životinje: jako su nam se sviđjeli Disneyevi dokumentarci o prirodi (npr. [Growing Up Wild](#)) kao i oni od National Geographic.

Serije, dokumentarci i filmovi u skladu sa Montessori preporukama

1. Disney Nature dokumentarci o životinjama su stvarno prekrasni, dobro napravljeni, priča je zadivljujuća (nevjerojatno kako su ga učinili zanimljivim djeci prikazujući samo slike životinja u njihovom staništu), a priča je vrlo prikladna za djecu svih uzrasta. Gledamo ih na engleskom, što preporučam svima, čak i djeci čiji roditelji ga ne razumiju.

2. Caillou: divan crtić koji je u skladu s mnogim principima Montessori filozofije, čak i u dijalozima.

3. Heidi: priča puna prijateljstva i lijepih vrlina koje se temelji na povijesnoj stvarnosti.

4. Curious George: uz sve već rečeno volimo ga jer ima spore promijene kadrova i pozitivne primjere iz stvarnosti.

5. Spirit Untamed: naša Paola voli gledati taj realističan crtić (realističan osim u onom dijelu u kojem konj razmišlja - što nije u potpunosti suprotno sa realnošću 😊).

Ako ste naišli na još koji realističan crtić koji se slaže sa Montessori pedagogijom, podijelite ga u komentaru ove lekcije. Sjetite se sa djetetom razgovarati o onome što je gledalo na ekranima - komentirajte, zamolite da prepriča, pitajte što ga se najviše dojmilo.

Realistične slike u spavaćoj sobi

U uvodnom modulu “Montessoriziraj kuću”, lekcija “Dječja soba” nalaze se stvarne slike za zidove dječje sobe. Naša Marta često voli dugo gledati katalog ptica selica koje sam pripremila u seriji Montessori knjižice i aktivnosti - posebno voli promatrati slikovnicu [“Ptice selice”](#) sa Zapi platforme.

Naša Marta promatra i sluša priču o pticama selicama na talijanskom (dostupna na Zapi platformi [ovdje](#)). Razvojno je jako važno djeci dati na raspolaganje što više informacija o realnom svijetu dok su u fazi upijajućeg uma.